

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

22. prosince 2022 ([*1](#))

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Ochrana bezpečnosti a zdraví zaměstnanců – Směrnice 90/270/EHS – Článek 9 odst. 3 – Práce se zobrazovacími jednotkami – Ochrana očí a zraku zaměstnanců – Zvláštní zrak chránící pomůcky – Brýle – Pořízení zaměstnancem – Způsoby náhrady nákladů zaměstnavatelem“

Ve věci C-392/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Curtea de Apel Cluj (odvolací soud v Kluži, Rumunsko) ze dne 12. dubna 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 24. června 2021, v řízení

TJ

proti

Inspectoratul General pentru Imigrări,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně senátu, M. L. Arastey Sahún (zpravodajka), F. Biltgen, N. Wahl a J. Passer, soudci,

generální advokátka: T. Čápetá,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za TJ I. Kiseem, advokátem,

– za Inspectoratul General pentru Imigrări M.-G. Crețuem, C. Vasilache a S.-I. Voicuem, jako zmocněnci,

– za rumunskou vládu E. Gane, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s L. Bațagoi, poradkyní,

– za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s P. Garofolim, avvocato dello Stato,

– za Evropskou komisi A. Armenia a D. Recchia, jako zmocněnkyněmi,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 14. července 2022, vydává tento

Rozsudek

¹Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 9 směrnice Rady 90/270/EHS ze dne 29. května 1990 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro práci se zobrazovacími jednotkami (pátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) ([Úř. věst. 1990, L 156, s. 14](#); Zvl. vyd. 05/01, s. 391).

²Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi TJ a Inspectoratul General pentru Imigrări (Generální inspektorát pro imigraci, Rumunsko) (dále jen „generální inspektorát“) ohledně zamítnutí žádosti TJ ze strany generálního inspektorátu o proplacení nákladů na pořízení brýlí.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 89/391/EHS

³Článek 16 odst. 1 směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci ([Úř. věst. 1989, L 183, s. 1](#); Zvl. vyd. 05/01, s. 349), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1137/2008 ze dne 22. října 2008 ([Úř. věst. 2008, L 311, s. 1](#)), zní takto:

„Rada na návrh Komise založený na článku [153 SFEU] přijímá samostatné směrnice, mimo jiné pro oblasti uvedené v příloze.“

Směrnice 90/270

⁴Čtvrtý bod odůvodnění směrnice 90/270 zní takto:

„[v]zhledem k tomu, že pro zaručení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců je nezbytné dodržování minimálních požadavků pro zajištění vyšší úrovně bezpečnosti na pracovištích se zobrazovacími jednotkami“.

⁵Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Účel“, v odstavci 1 stanoví:

„Tato směrnice, která je pátou samostatnou směrnicí ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS, stanoví minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci se zobrazovací jednotkou, jak je vymezeno v článku 2.“

⁶Článek 9 uvedené směrnice, nadepsaný „Ochrana očí a zraku zaměstnanců“, stanoví:

„1. Zaměstnanci mají nárok na příslušnou prohlídku očí a zraku provedenou osobou s potřebnou kvalifikací

- před zahájením práce se zobrazovací jednotkou,
- poté v pravidelných intervalech a

a

– v případě zrakových potíží, které mohou být způsobeny prací se zobrazovací jednotkou.

2. Zaměstnanci mají nárok na vyšetření odborným očním lékařem, pokud výsledky prohlídky uvedené v odstavci 1 prokáží jeho nezbytnost.

3. Zaměstnancům musí být poskytnuty zvláštní zrak chránící pomůcky vhodné pro dotyčnou práci, jestliže z výsledků prohlídky uvedené v odstavci 1 nebo vyšetření uvedeného v odstavci 2 vyplývá, že je to nezbytné, a nelze-li použít běžných zrak chránících pomůcek.

4. Opatření přijatá na základě tohoto článku nesmějí za žádných okolností znamenat pro zaměstnance dodatečné finanční náklady.

5. Ochrana očí a zraku zaměstnanců může být zajišťována jako součást státního systému zdravotní péče.“

Rumunské právo

⁷Článek 7 písm. i) Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice (rámcový zákon č. 153/2017 o odměňování zaměstnanců z veřejných prostředků) ze dne 28. června 2017 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 492 ze dne 28. června 2017), zní takto:

„Pro účely tohoto zákona se:

[...]

i) ‚příplatkem‘ rozumí část měsíčního platu/mzdy za práci, která je přiznána jako procentní podíl ze základního platu, mzdy, příplatku za vedení, za podmínek stanovených zákonem, každé kategorii zaměstnanců.“

⁸Článek 12 kapitoly II přílohy VI tohoto zákona, nadepsané „Profesní skupina rozpočtových funkcí ‚Obrana, veřejný pořádek a národní bezpečnost‘“, stanoví:

„[...]

2. Vojáci, policisté, úředníci se zvláštním služebním postavením ve vězeňské správě a civilní zaměstnanci mají v závislosti na svých pracovních podmínkách nárok na následující příplatky:

[...]

b) za ztížené pracovní podmínky může příplatek dosahovat až 15 % základního platu/mzdy za práci odpovídající době odpracované na příslušném pracovním místě;

[...]

3. Místa, pracovní podmínky a činnosti, jakož i procentní výše příplatků jsou stanoveny vyhláškou hlavní schvalující osoby v mezích ustanovení nařízení vydaného podle tohoto zákona na základě zpráv o určení nebo případně znaleckých posudků vydaných k tomuto účelu oprávněnými orgány.“

⁹Podle článku 12 Hotărârea Guvernului nr. 1028/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă referitoare la utilizarea echipamentelor cu ecran de vizualizare (vládní rozhodnutí č. 1028/2006, které stanoví minimální požadavky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví pro práci se zobrazovacími jednotkami) ze dne 9. srpna 2006 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 710 ze dne 18. srpna 2006) platí:

„Zaměstnanci mají nárok na příslušnou prohlídku očí a zraku provedenou osobou s potřebnou kvalifikací:

a) před zahájením práce se zobrazovací jednotkou, během lékařské prohlídky při nástupu do zaměstnání;

b) poté v pravidelných intervalech;

c) nebo v případě zrakových potíží, které mohou být způsobeny prací se zobrazovací jednotkou.“

¹⁰Článek 13 vládního rozhodnutí č.1028/2006 stanoví:

„Zaměstnanci mají nárok na vyšetření odborným očním lékařem, pokud výsledky prohlídky uvedené v odstavci 12 prokáží jeho nezbytnost.“

¹¹Podle článku 14 vládního rozhodnutí č. 1028/2006 platí:

„Zaměstnancům musí být poskytnuty zvláštní zrak chránící pomůcky vhodné pro dotyčnou práci, jestliže z výsledků prohlídky uvedené v článku 12 nebo vyšetření uvedeného v článku 13 vyplývá, že je to nezbytné, a nelze-li použít běžných zrak chránících pomůcek.“

¹²Článek 15 vládního rozhodnutí č.1028/2006 stanoví:

„Opatření přijatá na základě článků 12 až 14 nesmějí za žádných okolností znamenat pro zaměstnance dodatečné finanční náklady.“

¹³Článek 16 vládního rozhodnutí č.1028/2006 stanoví:

„Ochrana očí a zraku pracovníků může být zajišťována, pokud jde o související náklady, v rámci státního systému zdravotní péče v souladu s platnými předpisy.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

¹⁴TJ je zaměstnancem generálním inspektorátu v imigračním odboru v župě Kluž (Rumunsko). V rámci své pracovní činnosti pracuje se zobrazovací jednotkou.

¹⁵TJ tvrdí, že práce se zobrazovací jednotkou, jakož i další rizikové faktory, jako je „přerušované viditelné“ světlo, nedostatek přirozeného světla a neuropsychické přetížení, způsobily výrazné zhoršení jeho zraku. Měl si proto, jak uvádí, na doporučení odborného lékaře vyměnit dioptrické brýle ke korekci snížené zrakové ostrosti.

¹⁶Na základě tvrzení, že rumunský systém zdravotního pojištění neupravuje proplacení částky 2629 rumunských lei (RON) (přibližně 530 eur), která odpovídá hodnotě dioptrických brýlí, tj. ceně skel, obruby a práce, požádal o proplacení této částky generální inspektorát. Tato žádost byla zamítnuta.

¹⁷TJ poté podal žalobu k Tribunalul Cluj (soud prvního stupně v Kluži, Rumunsko), kterou se domáhal toho, aby generálnímu inspektorátu bylo uloženo zaplatit mu uvedenou částku. Tento soud tuto žalobu zamítl z důvodu, že nebyly splněny podmínky pro přiznání požadovaného proplacení, jelikož článek 14 vládního rozhodnutí č. 1028/2006 nepřiznává nárok na náhradu nákladů na zvláštní zrak chránící pomůcku, ale pouze nárok na poskytnutí takové pomůcky, pokud by její použití bylo považováno za nezbytné.

¹⁸TJ podal proti tomuto rozsudku opravný prostředek ke Curtea de Apel Cluj (odvolací soud v Kluži, Rumunsko), který je předkládajícím soudem, s návrhem na zrušení rozsudku a nové posouzení merita sporu.

¹⁹Předkládající soud má za to, že pro rozhodnutí sporu, který projednává, musí vyložit pojem „zvláštní zrak chránící pomůcky“ uvedený v čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270, který není touto směrnicí definován. Tento soud má za to, že uvedený pojem by měl být vykládán v tom smyslu, že zahrnuje dioptrické brýle, pokud jsou nezbytné pro zaměstnance trpícího zhoršením zraku způsobeným jeho pracovními podmínkami.

²⁰Předkládající soud má dále pochybnosti o tom, zda zvláštní zrak chránící pomůcky uvedené ve zmíněném čl. 9 odst. 3 odkazují na pomůcky používané výhradně na pracovišti, nebo zda mohou zahrnovat i pomůcky, které lze používat mimo pracoviště. V tomto ohledu se kloní k názoru, že pro určení, zda je toto ustanovení použitelné, je rozhodující pouze použití zvláštních zrak chránících pomůcek na pracovišti, přičemž otázka, zda je taková pomůcka používána i mimo pracoviště, je irelevantní.

²¹Pokud jde o způsoby poskytování zvláštních zrak chránících pomůcek, předkládající soud tvrdí, že směrnice 90/270 sice výslovně odkazuje pouze na poskytování takových pomůcek

zaměstnavatelem, ale podobného výsledku by bylo dosaženo, kdyby zaměstnavatel nahradil zaměstnanci náklady na pořízení takové pomůcky. Výhodou takového řešení by bylo i to, že by zaměstnanec mohl včas učinit nezbytné kroky ke korekci svého zraku.

²²Nakonec si uvedený soud klade otázku, zda je povinnost poskytnout zvláštní zrak chránící pomůcky těm zaměstnancům, kteří je potřebují, splněna poskytnutím mzdového příplatku vypláceného z důvodu ztížených pracovních podmínek.

²³Za těchto podmínek se Curtea de Apel Cluj (odvolací soud v Kluži) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být výraz ‚zvláštní zrak chránící pomůcka‘ uvedený v článku 9 směrnice [90/270] vykládán v tom smyslu, že nezahrnuje dioptrické brýle?

2) Rozumí se výrazem ‚zvláštní zrak chránící pomůcka‘ uvedeným v článku 9 směrnice 90/270 pouze pomůcka používaná výlučně na pracovišti nebo při plnění pracovních povinností?

3) Týká se povinnost poskytnout zvláštní zrak chránící pomůcku stanovená v článku 9 směrnice 90/270 výlučně nákup pomůcky zaměstnavatelem nebo ji lze vykládat široce, tedy že zahrnuje i povinnost zaměstnavatele nahradit výdaje zaměstnance na nákup takové pomůcky?

4) Je slučitelné s článkem 9 směrnice 90/270, aby zaměstnavatel hradil tyto náklady formou obecného mzdového příplatku, který je vyplácen trvale z titulu ‚příplatku za ztížené pracovní podmínky‘?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti

²⁴Generální inspektorát zpochybňuje přípustnost druhé až čtvrté otázky s odůvodněním, že správné použití unijního práva Unie je natolik zřejmé, že neponechává žádný prostor pro rozumné pochybnosti.

²⁵V tomto ohledu je třeba připomenout, že z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že je pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu nebo platnosti normy unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout. Z toho vyplývá, že se na otázky položené vnitrostátními soudy vztahuje domněnka relevance. Soudní dvůr smí rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem odmítnout pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, pokud se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na dané otázky (rozsudek ze dne 24. února 2022, Viva Telecom Bulgaria, [C-257/20](#), [EU:C:2022:125](#), bod 41 a citovaná judikatura).

²⁶V projednávané věci je třeba zdůraznit, pokud jde o tvrzení vycházející z toho, že ustanovení směrnice 90/270, která jsou předmětem druhé až čtvrté otázky, jsou jasná, že vnitrostátnímu soudu není nijak zapovězeno, aby položil Soudnímu dvoru předběžné otázky, o jejichž zodpovězení nelze podle názoru některého z účastníků původního řízení rozumně pochybovat. I kdyby tomu tak bylo, žádost o rozhodnutí o předběžné otázce obsahující takové

otázky se tím nestává nepřijatelnou (rozsudek ze dne 24. února 2022, Viva Telecom Bulgaria, [C-257/20](#), [EU:C:2022:125](#), bod 42 a citovaná judikatura).

²⁷ Druhá až čtvrtá otázka jsou tedy přípustné.

K první a druhé otázce

²⁸Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 musí být vykládán v tom smyslu, že „zvláštní zrak chránící pomůcky“ stanovené v tomto ustanovení zahrnují dioptrické brýle, a zda jsou navíc takové pomůcky omezeny na pomůcky používané výlučně při výkonu povolání.

²⁹Podle čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 musí být zaměstnancům poskytnuty zvláštní zrak chránící pomůcky vhodné pro dotyčnou práci, jestliže z výsledků prohlídky očí a zraku uvedené v čl. 9 odst. 1 této směrnice nebo vyšetření odborným očním lékařem uvedeného v jejím čl. 9 odst. 2 vyplývá, že je to nezbytné, a nelze-li použít běžných zrak chránících pomůcek.

³⁰Je třeba konstatovat, že směrnice 90/270 nedefinuje pojem „zvláštní zrak chránící pomůcky“ uvedený v jejím čl. 9 odst. 3.

³¹Podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že při výkladu ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravy, jejíž je součástí [rozsudek ze dne 24. února 2022, Airhelp (Zpoždění přesměrovaného letu), [C-451/20](#), [EU:C:2022:123](#), bod 22 a citovaná judikatura].

³²Zaprvé je třeba zdůraznit, že směrnice 90/270 byla přijata, jak vyplývá z jejího názvu, jako pátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391, přičemž tato posledně uvedená směrnice byla přijata na základě článku 118a Smlouvy o EHS (nyní po změně článku 153 SFEU), jehož cílem je podpora zlepšování bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci.

³³Zadruhé z názvu směrnice 90/270 a jejího článku 1 je zřejmé, že jejím účelem je stanovit minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci se zobrazovací jednotkou. Kromě toho podle jejího čtvrtého bodu odůvodnění je pro zaručení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců nezbytné dodržování minimálních požadavků pro zajištění vyšší úrovně bezpečnosti na pracovištích se zobrazovacími jednotkami.

³⁴Zatřetí a na posledním místě je třeba uvést, že článek 9 směrnice 90/270 konkretizuje její cíl, pokud jde o požadavek ochrany očí a zraku zaměstnanců, zejména jejich právo na poskytnutí zvláštních zrak chránících pomůcek vhodných pro danou práci, pokud nezbytnost těchto pomůcek vyplývá z výsledku prohlídky uvedené v odstavci 1 tohoto článku 9 nebo vyšetření podle odstavce 2 uvedeného článku 9.

³⁵V této souvislosti je nezbytné zdůraznit, že čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 rozlišuje mezi „běžnými zrak chránícími pomůckami“ a „zvláštními zrak chránícími pomůckami vhodnými pro dotyčnou práci“, a sice práci se zobrazovací jednotkou.

³⁶Pokud jde o zaprvé o pojem „zrak chránící pomůcky“ ve smyslu čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270, je třeba konstatovat, že tento pojem nahradil pojem „brýle“ uvedený ve druhém pododstavci článku 9 návrhu směrnice Rady o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci se zobrazovacími jednotkami ([Úř. věst. 1988, C 113, s. 7](#)). Z přípravných prací ke směrnici 90/270 tedy vyplývá, že „zrak chránící pomůcky“ ve smyslu čl. 9 odst. 3 této směrnice musí být chápán široce v tom smyslu, že zahrnuje nejen brýle, ale i jiné druhy pomůcek, které mohou korigovat zrakové potíže nebo jim předcházet.

- ³⁷Pokud jde zadruhé o pojem „běžné zrak chránící pomůcky“ ve smyslu čl. 9 odst. 3 uvedené směrnice, které odkazují na pomůcky, jež neumožňují korigovat zrakové potíže zjištěné prohlídkou a vyšetřením uvedenými v odstavcích 1 a 2 tohoto článku 9, je třeba mít za to, že jak v podstatě uvádí generální advokátka v bodě 30 svého stanoviska, tento pojem se týká pomůcek, které jsou nošeny mimo pracoviště, a nejsou tedy nutně spojeny s pracovními podmínkami. Tyto pomůcky proto neslouží ke korekci zrakových potíží souvisejících s prací a nemusí se specificky vztahovat k práci se zobrazovacími jednotkami.
- ³⁸Pokud jde zatřetí o pojem „zvláštní zrak chránící pomůcky vhodné pro dotyčnou práci“ ve smyslu čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270, je třeba připomenout, že zaměstnancům musí být poskytnuty tyto zvláštní zrak chránící pomůcky, pokud ke korekci zrakových potíží zjištěných na základě prohlídky nebo vyšetření podle odstavců 1 a 2 tohoto článku nelze použít běžných zrak chránících pomůcek. Zvláštní zrak chránící pomůcka musí být tedy nutně určena ke korekci nebo prevenci zrakových potíží, které nelze korigovat nebo jim předcházet prostřednictvím běžných zrak chránících pomůcek.
- ³⁹Zvláštní zrak chránící pomůcka dále předpokládá, že musí být vhodná pro práci se zobrazovací jednotkou, jelikož slouží ke korekci nebo předcházení zrakových potíží specificky spojených s takovou prací a zjištěných na základě prohlídky nebo vyšetření podle čl. 9 odst. 1 a 2 této směrnice.
- ⁴⁰V tomto ohledu je pravda, že z rozsudku ze dne 24. října 2002, Komise v. Itálie ([C-455/00](#), [EU:C:2002:612](#), bod 28), vyplývá, že „zvláštní zrak chránící pomůcky“ stanovené v čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 se týkají korekce „již existujících poškození“.
- ⁴¹Jak však v podstatě uvádí generální advokátka v bodě 37 svého stanoviska, z rozsudku citovaného v předchozím bodě nelze vyvodit, jak uvedli žalobce v původním řízení a Komise v odpovědi na písemnou otázku Soudního dvora, že uvedené „poškození“ musí být způsobeno prací se zobrazovací jednotkou. I když k tomu, aby vznikl nárok na poskytnutí zvláštní zrak chránící pomůcky podle odstavce 3 tohoto článku, musí být zrakové potíže zjištěny při prohlídce nebo vyšetření uvedených v čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 90/270, nemusí být práce se zobrazovací jednotkou nutně příčinou těchto potíží.
- ⁴²Zejména z čl. 9 odst. 1 první odrážky směrnice 90/270 totiž vyplývá, že prohlídka uvedená v tomto odstavci se může uskutečnit před zahájením práce se zobrazovací jednotkou, což znamená, že zrakové potíže vedoucí k nároku zaměstnance na poskytnutí zvláštní zrak chránící pomůcky podle čl. 9 odst. 3 této směrnice, nemusí být nutně způsobeny prací se zobrazovací jednotkou.
- ⁴³S ohledem na tyto úvahy je nutno konstatovat, jak v podstatě uvádí generální advokátka v bodě 39 svého stanoviska, že článek 9 směrnice 90/270 nelze vykládat v tom smyslu, že vyžaduje příčinnou souvislost mezi prací se zobrazovací jednotkou a vznikem případných zrakových potíží, jelikož každá ze tří odrážek čl. 9 odst. 1 této směrnice může vést k poskytnutí zvláštních zrak chránících pomůcek podle čl. 9 odst. 3 uvedené směrnice.
- ⁴⁴Zvláštní zrak chránící pomůcky ve smyslu posledně uvedeného ustanovení jsou tedy určeny ke korekci nebo prevenci zrakových potíží vhodných pro práci se zobrazovací jednotkou.
- ⁴⁵V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žalobce v původním řízení vykonával svou práci u generálního inspektorátu na zobrazovací jednotce. Tvrdil, že při výkonu uvedených pracovních povinností byl vystaven „přerušovanému viditelnému“ světlu, nedostatku přirozeného světla a neuropsychickému přetížení, takže se jeho zraková ostrost prudce zhoršila, což vedlo k tomu, že mu odborný lékař předepsal výměnu dioptrických brýlí, a zejména korekčních skel.

⁴⁶I když není na Soudním dvoru, jemuž byla předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, nýbrž na předkládajícím soudu, aby rozhodl, zda dioptrické brýle, jejichž úhradu žalobce požaduje, musí být kvalifikovány jako „zvláštní zrak chránící pomůcka“ ve smyslu čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270, je nicméně třeba uvést, že žalobce v původním řízení byl z důvodu výrazného zhoršení zraku podroben očnímu vyšetření odborným lékařem, které podle všeho odpovídá vyšetřením podle čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 90/270.

⁴⁷Rovněž skutečnost, že tento odborný lékař doporučil žalobci v původním řízení výměnu dioptrických brýlí, a konkrétně korekčních skel, za účelem korekce silného zhoršení jeho zraku, naznačuje, že jeho předchozí korekční skla již nemohla být používána k výkonu pracovních povinností při práci se zobrazovací jednotkou, zejména z důvodu potíží se zrakovou ostrostí, které byly u dotyčného diagnostikovány. Je však na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda dotčené dioptrické brýle skutečně slouží ke korekci zrakových potíží souvisejících s jeho prací, a nikoliv obecných poruch zraku, které nemusí nutně souviset s pracovními podmínkami.

⁴⁸Kromě toho skutečnost, že „zvláštní zrak chránící pomůcky“ ve smyslu čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 musí být podle tohoto ustanovení „vhodné pro dotyčnou práci“, neznamená, že musí být používány výlučně na pracovišti nebo při plnění pracovních úkolů, jelikož uvedené ustanovení nestanoví žádné omezení týkající se používání uvedených pomůcek.

⁴⁹S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první a druhou otázku odpovědět tak, že čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 musí být vykládán v tom smyslu, že „zvláštní zrak chránící pomůcky“ ve smyslu tohoto ustanovení zahrnují dioptrické brýle určené specificky ke korekci a prevenci zrakových potíží souvisejících s prací zahrnující práci se zobrazovací jednotkou. Kromě toho nejsou tyto „zvláštní zrak chránící pomůcky“ omezeny na pomůcky používané výlučně při výkonu povolání.

K třetí a čtvrté otázce

⁵⁰Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba rovněž zkoumat společně, je, zda čl. 9 odst. 3 a 4 směrnice 90/270 musí být vykládán v tom smyslu, že povinnost zaměstnavatele poskytnout dotčeným zaměstnancům zvláštní zrak chránící pomůcka, stanovená v tomto ustanovení, může být splněna buď přímým poskytnutím pomůcky zaměstnanci, anebo prostřednictvím náhrady nezbytných výdajů vynaložených tímto zaměstnancem či vyplácením obecného mzdového příplatku zaměstnanci.

⁵¹Jak vyplývá z bodu 29 tohoto rozsudku, zaměstnancům musí být v souladu s čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 poskytnuty zvláštní zrak chránící pomůcky vhodné pro dotčenou práci za podmínky, že jejich nezbytnost vyplývá z prohlídky nebo vyšetření uvedených v odstavcích 1 a 2 a že nelze použít běžných zrak chránících pomůcek.

⁵²Je tedy třeba konstatovat, že i když uvedené ustanovení ukládá zaměstnavateli povinnost zajistit, aby dotčeným zaměstnancům byla případně poskytnuta zvláštní zrak chránící pomůcka, ze znění článku 9 směrnice 90/270 nevyplývá způsob, jakým je zaměstnavatel povinen uvedenou povinnost splnit.

⁵³Je však nutné zaprvé uvést, že směrnice 90/270 stanoví podle svého čl. 1 odst. 1, který byl připomenut v bodě 33 tohoto rozsudku, pouze minimální požadavky.

⁵⁴Zadruhé je náhrada nákladů na nákup zvláštní zrak chránící pomůcky zaměstnavatelem v souladu s cílem směrnice 90/270, jelikož zajišťuje lepší úroveň ochrany bezpečnosti a zdraví zaměstnanců.

⁵⁵Kromě toho výraz „musí být poskytnuty“ uvedený v čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 vykládaný ve světle odstavce 4 uvedeného článku, který stanoví, že „opatření přijatá na základě [tohoto článku 9] nesmějí za žádných okolností znamenat pro zaměstnance dodatečné finanční náklady“, nebrání tomu, aby vnitrostátní právo stanovilo, že se zaměstnanec může rozhodnout, že si namísto toho, aby od svého zaměstnavatele získal přímo zvláštní zrak chránící pomůcku, vybere, že si pořízení této pomůcky nejprve uhradí ze svého a následně získá od zaměstnavatele proplacení tohoto výdaje.

⁵⁶Z toho vyplývá, že cíle čl. 9 odst. 3 a 4 směrnice 90/270, jímž je zajistit, aby zaměstnancům byly poskytnuty v případě potřeby zvláštní zrak chránící pomůcky bez jakýchkoli finančních nákladů, může být dosaženo buď přímo poskytnutím takové pomůcky dotčenému zaměstnanci zaměstnavatelem, anebo nepřímo tím, že mu zaměstnavatel proplatí výdaje za tuto pomůcku.

⁵⁷S ohledem na tyto úvahy je třeba rovněž konstatovat, že čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270 nebrání v zásadě tomu, aby vnitrostátní právo stanovilo, že poskytnutí zvláštních zrak chránících pomůcek zaměstnavatelem dotčeným zaměstnancům, které požaduje uvedené ustanovení, lze uskutečnit prostřednictvím příplatku umožňujícího zaměstnanci, aby si takovou pomůcku pořídil sám.

⁵⁸Je však třeba zdůraznit, že takový příplatek musí nutně pokrývat výdaje konkrétně vynaložené dotčeným zaměstnancem na pořízení zvláštní zrak chránící pomůcky podle čl. 9 odst. 3 směrnice 90/270.

⁵⁹S výhradou ověření předkládajícím soudem se tedy nezdá, že takový obecný mzdový příplatek, který je trvale vyplácen z titulu ztížených pracovních podmínek, jako je příplatek dotčený ve věci v původním řízení, splňuje povinnosti uložené zaměstnavateli uvedeným čl. 9 odst. 3, jelikož není podle všeho určen k pokrytí výdajů vynaložených dotčeným zaměstnancem na pořízení takové pomůcky.

⁶⁰S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na třetí a čtvrtou otázku odpovědět tak, že čl. 9 odst. 3 a 4 směrnice 90/270 musí být vykládán v tom smyslu, že povinnost zaměstnavatele poskytnout dotčeným zaměstnancům zvláštní zrak chránící pomůcku, stanovená v tomto ustanovení, může být splněna přímým poskytnutím uvedené pomůcky zaměstnavatelem, nebo prostřednictvím náhrady nezbytných výdajů vynaložených zaměstnancem, avšak nikoli vyplácením obecného mzdového příplatku zaměstnanci.

K nákladům řízení

⁶¹Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Článek 9 odst. 3 směrnice Rady 90/270/EHS ze dne 29. května 1990 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro práci se zobrazovacími jednotkami (pátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

musí být vykládán v tom smyslu, že

„zvláštní zrak chránící pomůcky“ ve smyslu tohoto ustanovení zahrnují dioptrické brýle určené specificky ke korekci a prevenci zrakových potíží souvisejících s prací

zahrnující práci se zobrazovací jednotkou. Kromě toho nejsou tyto „zvláštní zrak chránící pomůcky“ omezeny na pomůcky používané výlučně při výkonu povolání.

2) Článek 9 odst. 3 a 4 směrnice 90/270

musí být vykládán v tom smyslu, že

povinnost zaměstnavatele poskytnout dotčeným zaměstnancům zvláštní zrak chránící pomůcku, stanovená v tomto ustanovení, může být splněna přímým poskytnutím uvedené pomůcky zaměstnavatelem, nebo prostřednictvím náhrady nezbytných výdajů vynaložených zaměstnancem, avšak nikoli vyplácením obecného mzdového příplatku zaměstnanci.

Podpisy

(*1) – Jednací jazyk: rumunština.